

AHMET TUNCER SÜMER

21 Mart 1943 Adıyaman'ın Besni ilçesinde doğdu. İlk ve orta öğrenimini Besni'de, liseyi Ankara Atatürk Lisesi'nde tamamladı. 1962'de Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'ne girdi. Öğrenciyken 1 Ocak 1965'de, o zamanki adıyla Devlet İstatistik Enstitüsü sonra adı değişen Türkiye İstatistik Kurumu'nda Devlet Memuru olarak çalışmaya başladı. Türkiye İşçi Partisi'nin (TİP) Çankaya ilçe örgütünün çalışmalarına katıldı. 1967'de çalıştığı kurumun temsilcisi olarak Erzurum'a atandı. Öğrenciliğini de Erzurum Atatürk Üniversitesi'ne naklederek üçüncü ve dördüncü sınıfları burada tamamladı. Erzurum Fikir Kulüpleri (FKF) Sekreterliği'nin kuruluş çalışmalarına katıldı. 4 Ocak 1968'de FKF Genel Kurulu'nda FKF Genel Yönetim Kurulu Üyeliği'ne seçildi. 1969 Ekim ayında Hüseyin İnan ve arkadaşlarıyla Filistin'e giderek El-Fetih kamplarında gerilla eğitimi aldı ve baskınlara katıldı. Türkiye'ye dönüşünde on arkadaşıyla Diyarbakır'da yakalanarak sekiz ay cezaevinde kaldı. Tahliye olduktan sonra Türkiye Halk Kurtuluş Ordusu'nun (THKO) kuruluşuna katıldı. 31 Mayıs 1971'de Sinan Cemgil, Alpaslan Özdoğan ve Kadir Manga'nın öldürülmesinden sonra yeniden Filistin'e gitti. 18 arkadaşı hakkında idam kararı verilmesi üzerine Türkiye'ye dönüşünde Pazarcık'ta yakalandı. THKO-2 Davası'nda yargılandı ve 15 yıl ceza aldı. Af Yasası'nın çıkmasından sonra Anayasa Mahkemesi Kararı ile 1 Şubat 1975 tarihinde tahliye oldu. 12 Eylül darbesine kadar bir süre DİSK Genel-İş Sendikası'nda çalıştı. 90'ların başında 68'liler Birliği Fakı kurucuları arasında yer aldı ve üç buçuk yıl Yönetim Kurulu Üyeliği ve Genel Sekreterlik görevinde bulundu. Dört yıl GOSB (Gebze Organize Sanayi Bölgesi) Sanayicileri Dergisi'nin editörlüğünü yaptı. *Devrim* (Türkiye Halk Kurtuluş Ordusu'nun Kuruluşu ve Kısa Mücadele Öyküsü) ve *Erikler Çiçek Açınca* isimli iki kitabı yayınlandı. Evli ve bir çocuk babası.

Ayrıntı: 1245
Yakın Tarih Dizisi: 34

Gülay Ünüvar (Özdeş) Kitabı
Adsız Kahramanlar
Ahmet Tuncer Sümer

Yayıma Hazırlayan
İlbay Kahraman

© Ahmet Tuncer Sümer, 2018

Bu kitabın tüm yayım hakları
Ayrıntı Yayınları'na aittir.

Kapak Fotoğrafı
Gülay Ünüvar (Özdeş), Körfez Savaşı hakkında İsveç'te konuşurken.

Kapak Tasarımı
Gökçe Alper

Dizgi
Kâni Kumanovalı

Baskı ve Cilt
Kayhan Matbaacılık San. ve Tic. Ltd. Şti.
Merkez Efendi Mah. Fazılpaşa Cad. No: 8/2 Topkapı/İstanbul
Tel.: (0212) 612 31 85 – 576 00 66
Sertifika No.: 12156

Birinci Basım: Kasım 2018

Baskı Adedi 1000

ISBN 978-605-314-336-9
Sertifika No.: 10704

AYRINTI YAYINLARI

Basım Dağıtım San. ve Tic. A.Ş.
Hobyar Mah. Cemal Nadir Sok. No: 3 Cağaloğlu – İstanbul
Tel.: (0212) 512 15 00 Faks: (0212) 512 15 11
www.ayrintiyayinlari.com.tr & info@ayrintiyayinlari.com.tr

twitter.com/ayrintiyayinevi

facebook.com/ayrintiyayinevi

instagram.com/ayrintiyayinlari

Gülay Ünüvar (Özdeş) Kitabı
Adsız Kahramanlar
Ahmet Tuncer Sümer

YAKIN TARİH DİZİSİ

- Erikler Çiçek Açınca
Nurhakı Hatırlamak
A. Tuncer Sümer Kitabı
Enis Rıza & Ebru Şeremetli
- İlle de Mavi
Adnan Keskin
- Fırtınalı Denizin Kıyısında
Şansal Dikmen Kitabı
Söyleşi: Derviş Aydın Akkoç
- Devrimciler Ölmez
10'lardan Biri:
Sinan Kâzım Özüdoğru Kitabı
Derleyen: Füsün Özbilgen
- Bizi Güneşe Çıkardılar
Aysel Sağır
- Direniş, Sürgün ve Ölüm Günleri
Ersin Ergün K. & Harun Korkmaz
Osman Zeybek & Tarık Uygun
- Bir Zamanlar Mülkiye
1964-1970
Savaş Dizdar
- Sinança
Şirin Cemgil Sinan Cemgil'i Anlatıyor
Şirin Cemgil
- Cepheden Anılar
Orhan Savaşçı'nın THKP-C Anıları
Söyleşi: İlbay Kahraman
- Devrimcilerin Filistin Günlüğü
1968-1975
Yaşayanlar Anlatıyor
Oktay Duman
- Keşiş'in Torunları
Dersimli Ermeniler
Kâzım Gündoğan
- Tek Yola Sıgmayan Devrim
Bir TKP/ML Saniğının Günlükleri
İbrahim Çelik
- Görülememiştir
Ali Türker Ertunca
- Üç Devrimci Tiyatro Bir Meddah
Anılar
Erdoğan Akduman
- Muzaffer Oruçoğlu Anlatıyor
Zavot'dan Vartiniğe
Söyleşi: İbrahim Ekinci
- Yolculuk Sürer...
Nuri Salman
- Bizum Cihan
Cihan Alptekin Kitabı
Nuran Alptekin Kepenek
- Merhaba Kör Kadı
Mahir Çayan'ın Avukatının Anıları
Faik Muzaffer Amaç
- Çizmeleri Çıkarayım mı?
Soma... 13 Mayıs 2014
Onur Yıldırım & Uğur Şahin Umman
- Devrimcilerin Filistin Günlüğü 2
1976 - 1985
Oktay Duman
- Sabo
Sabahattin Kurt Kitabı
Murat Bjeđuđ
- İşid ve Türkiye
"Katili Tanıyoruz"
Erk Acarer
- Ha Bu Nasul Dev-Genç'tur Uşağum?
Mustafa Korkmaz
- 10'lardan Biri
Devrimci Subay Saffet Alp Kitabı
Murat Bjeđuđ
- Porsuk Durgun Akardı Mustafa
Çalıkıuşu Anısına
Ersin Toker

GÜLAY ÜNÜVAR (ÖZDEŞ):

*“Ben kitabımı, bize destek olan
ama adı hiçbir yerde geçmemiş insanlara adayacağım.*

O kadar çok insan destek oldu ki!..

*Cihanların cezaevinden kaçmasından sonra,
bir evden bir eve nakledilmesi, paraydı puldu verilmesi...*

*Yani işte silahlarımızı saklayan insanlar var, hatta silahını veren
insanlar, araba veren insanlar, evini veren insanlar...*

ADSIZ KAHRAMANLAR.

Bu kahramanların, bu insanların hiçbir yerde adı geçmedi.”

İçindekiler

Gülay Ünüvar (Özdeş).....	9
Gülay.....	14
Sözün Başı.....	17

68... ve Sonrası

68...Ne Yaşandı?	23
------------------------	----

Anılar...

“Ah Şu Öğrenciler de Olmasa, ODTÜ Ne İyi Olacaktı...”	49
“Tükürük Köftesi!..”	53
Filistin ve Diyarbakır Cezaevi.....	59
Kaçırılan 4 Amerikalı Asker	73
THKO'nun 2 No.lu Bildirisi: “Faşist Darbe!”	83
“Şarkışla'ya Düşürmesin...”	92
İstanbul'da İsmail Hakkı Bey!..	96
Ankara'da Durum ve İstanbul.....	103
Maltepe Cezaevi Firarından Sonra Ankara...	112

Cezaevi Sonrası...

Bir Değerlendirme ve Yeniden Öğrencilik.....	127
Türkiye Devriminin Yolu (TDY) Gurubuyla İlişkileri	130
Gülay'ın, Şekibe Çelenke İsveç'ten Gönderdiği Doğum Günü Kutlama Mesajı:.....	145
Gülay'ın, 7 Kasım 2013 Tarihinde İlhan Erdost'un Katledilişinin Yıldönümünde Ankara Karşıyaka Mezarlığı'ndaki Konuşması:	148

İşçi Broşürü ve Kadın Sorunu Üzerine...

Türkiye'de İşçi Hareketleri Broşürü Üzerine.....	153
Kadın Hareketi Üzerine.....	161

Arkasından...

Müfit Özdeş'in Gülay'a Veda Mesajı	169
İsveç'te Yaşayan Orhan Savaşçı, Gülay'ın Yaşamını Kaybetmesinin Hemen Ardından Bir Mesaj Gönderdi	170
Gülay Ünüvar Özdeş, 68 Coşkusuyla Mücadelesini Sürdürdü.....	172
THKO Kurucularından Gülay Ünüvar (Özdeş) Stockholm'de Anıldı	176
Mehmet Yücel'in 20 Ekim 2016'da, Ölümünün 1. Yıldönümünde Düzenlenen Anma Toplantısında Yaptığı Konuşma.	178
Fotoğraflar	181
Dizin.....	204

Gülay Ünüvar (Özdeş)

Gülay Ünüvar

Gülay Ünüvar (Özdeş), 24 Nisan 1947'de üç kardeşin en büyüğü olarak doğdu. Kardeşi Ümit kendisinden 15 ay, Mustafa Ufuk ise 10 yaş küçüktü. Aslen Konya Ereğli'li olan babası Rahmi Bey Gezici Müfettiş, annesi Neyyire Hanım Öğretmen olarak Isparta Gönende görev yaparlarken dünyaya geldi.

Anne ve babasının Konya-Ereğli'ye tayin olmasıyla ilkokul 1'nci ve 2'nci sınıfları Ereğli Öğretmen Abdurrahim İlkokulu'nda okudu. Henüz 2'nci sınıfta iken annesinin öğretmen, babasının müdür olarak İstanbul'a, Silivri'nin Fener köyüne tayin olmasıyla 3'ncü sınıfa burada başladı. Yeni bir

tayinle annesinin İstanbul Çengelköy Çamlıca İlkokulu'na öğretmen, babasının da Üsküdar Sultantepe İlkokulu'na müdür olarak tayin olmasıyla 4'üncü ve 5'inci sınıfları Çengelköy'de okudu.

İlkokuldan sonra o zamanlar var olan Devlet Parasız Yatılı sınavını birincilikle kazanarak İstanbul Kız Lisesi'nde yatılı ve parasız okuma hakkını kazandı. Orta ve lise eğitimini burada

tamamlayarak 1964 yılında ODTÜ Fizik Mühendisliği bölümüne girdi.

Gülay henüz orta öğretime devam ederken 10 Kasım 1961'de beyin kanserinden hasta olan annesini kaybetti. Aynı gün Çamlıca İlkokulu'nda Hem Atatürk'ün hem de annesi Neyyire Öğretmen'in anma etkinliği yapıldı.

ODTÜ'ye girişinin ikinci senesinde İnşaat Mühendisliği Bölümü'ne geçiş yaptı.

Babası Rahmi Bey annesinin ölümünden kısa bir süre sonra evlendi. Ailede kopukluklar başladı. Üç kardeş dayanışma içinde zor günler yaşamaya başladılar. Kardeşleriyle ilişkilerini hiç kesmedi.

1981'de yurt dışına çıkarken bazı arkadaşları ve İstanbul'daki kardeşi Ümit yardımcı oldu. O gittikten sonra polis uzunca bir süre kardeşi Ümit'i gözetim altında tuttu. Zaman zaman sorguya çekti.

Amcasının torunu Dr. Önder Ünüvar, bir yemek davetinde Gülay'ı sağlık kontrolü yaptırmaya ikna ettiği zaman kanser olduğu ortaya çıktı.

Hem baba hem de anne Köy Enstitüsü mezunu eğitimcilerdi. Babası Rahmi Bey sol görüşlü aydın bir insandı. Aynı zamanda TÖB-DER'in de kurucuları arasındaydı.

Gülay, ilk aydınlanma ve siyasi bilincini babasından aldı.

ODTÜ'ye girişinden itibaren kendisini öğrenci hareketlerinin içinde bulan Gülay Ünüvar (Özdeş), hem ODTÜ SFK (Sosyalist Fikir Kulübü) üyesi hem de TİP (Türkiye İşçi Partisi) üyesi oldu.

TİP'de uzun süre kalamadı ama SFK üyeliği gençlik yaşamının yoğun bir dönemini kapsadı.

ODTÜ'de SFK'ya gelir sağlamak amacıyla yapılan çalışmalara katıldı. Bu süre içinde SFK üyesi Müfit Özdeş ile bir evlilik yaptı ama sonra ayrıldı.

Hüseyin İnan, Sinan Cemgil, Yusuf Aslan, Taylan Özgür, Alpaslan Özdoğan, Kadir Manga, A. Tuncer Sümer ile birlikte THKO'nun (Türkiye Halk Kurtuluş Ordusu) kuruluş çalışmalarına katıldı ve ilk kurucuları arasında yer aldı.

Silahlı eğitim almak üzere Filistin'e giden ilk ekip içinde yer almak istedi ama Hüseyin İnan onu İrtibat sağlaması ve Türkiye'deki çalışmaları koordine etmesi için Ankarada kalmaya ikna etti.

Filistin dönüşü Diyarbakır'da yakalanıp cezaevine giren arkadaşlarının ihtiyaçlarının karşılanmasına çalıştı ve bu arada da ilk "Dağcılar" (Daha Sonra THKO olacaktır) örgütlenmesinin cezaevi dışındaki çalışmalarını Yusuf Aslan ile birlikte sürdürdü.

Diyarbakır tahliyelerinden sonra ODTÜ 2 No.lu Öğrenci Yurdu'nun 201-202 numaralı odalarında sürdürülen THKO'nun kırsal mücadeleye hazırlık çalışmaları içinde yer aldı. Gerillaların kırsal alanda kullanacakları uyku tulumlarını ve kışlık pantolon, yelek gibi giysilerini birkaç kadın yoldaşı ile birlikte dikti, hazırladı ve Nurhak'daki hazırlık çalışmalarını sürdüren gerilla yoldaşlarına gönderilmesini sağladı.

Gerilla ekibinin Nurhak'ta toplanmasından sonra İstanbul'a geçti. Cihan Alptekin önderliğindeki THKO İstanbul ekibine katıldı. İstanbul'da bir süre çalıştıktan sonra Ankara'ya geri döndü. İstanbul'daki yoldaşlarının yakalanması sonrası Ankara'da yeniden örgütlenme çalışmalarına girişti.

Cihan Alptekin ve arkadaşlarının Maltepe Askeri Cezaevi'nden firar etmeleri ve Ankara'ya gelmelerinden sonra, yakalanıncaya kadar Ankara'da onlara yardımcı oldu, saklanma ve barınmalarını sağladı. Denizleri kurtarmak için düşünülen eylemler için bu dönemde arkadaşlarıyla birlikte yaptıkları bazı istihbarat çalışmalarının raporlarını Cihan Alptekin'e teslim etti. Cihan'ın üzerinde bu belgelerin ele geçmemesinden yola çıkarak, Kızıldere'de kuşatıldıkları zaman Cihan'ın adı geçen belgeleri yakarak imha ettiğini düşünüyordu.

Gülay, 6 Şubat 1972'de Ankara'da yakalandı. Ankara 1 No.lu Sıkıyönetim Askeri Mahkemesi'nde 2.THKO Davası'nda yargılanarak, o zamanki Türk Ceza Kanunu'nun "Anayasal Düzeni Ortadan kaldırma" maddesi olarak bilinen 146/3.maddesinden 15 yıl ağır hapis cezası aldı.

1974 yılında Ecevit'in Başbakanlığı'ndaki Koalisyon Hükümeti tarafından çıkartılan 1402 Sayılı Af Yasası'na yapılan eşitlik ilkesine aykırılık itirazı sonucu, önce 5 yıl verilen cezayı Anayasa Mahkemesi'nin 12 yıla çıkarmasıyla 1 Şubat 1975 tarihinde tahliye oldu.

Birlikte tahliye olduğu diğer arkadaşlarının oluşturduğu Halkın Kurtuluşu örgütlenmesi içinde yer almayarak önce bağımsız kaldı sonra Türkiye Devriminin Yolu (TDY) örgütlenmesi içinde yer aldı. TDY örgütü ismini, Mamak Askeri Cezaevi'nde

yazılan ve Hüseyin İnan imzasını taşıyan Türkiye Devrimi'nin Yolu broşüründen aldı.

12 Eylül 1980 Darbesi'nin ardından, 1981 yılında yurt dışına giden Gülay, yaşamının çeyrek yüzyılını İsveç'in başkenti Stockholm'de siyasi mülteci olarak sürdürdü ve 2014 yılında Ülkesine kesin dönüş yaptı.

İsveç'e gider gitmez Türkiye ve Kürdistanlı devrimcilerle ilişkiye geçti ve aynı zamanda Latin Amerikalı ve İsveçli sol guruplarla ilişki kurdu. Türkiye'ye dönünceye kadar da kapitalist sömürüye, kadınlar üzerindeki baskılara, ırkçılığa ve yabancı düşmanlığına karşı verilen mücadelelerin en ön saflarında yer aldı.

Gerçek anlamda tutarlı bir enternasyonalist olan Gülay, İsveç'e gelişinin ilk yıllarında uzun süre Küba Derneği içinde aktif olarak çalıştı. ABD Emperyalizmi'nin Küba'ya karşı uyguladığı ambargoyu protesto etmek amacıyla pek çok eylemin örgütlenmesine önderlik etti. "Küba'ya Bir Tanker Petrol" kampanyasının örgütlenmesi ve başarıya ulaşmasında belirleyici rol oynadı.

Stockholm'de yapılan Cumartesi Anneleri eylemlerinde, İşçi Sınıfı ve Kürt Halkı ile dayanışma örgütlenmelerinde, Nazım Hikmet Gecesi ve Yunus Emre Gecesi gibi kültürel etkinliklerin düzenlenmesinde de aktif olarak yer aldı.

İsveç sol hareketleriyle de yakın ilişkiler kuran Gülay, Stockholm merkezinde uzun yıllar Marksist klasikler ve sol kitaplar satan "RödaRummet"te (Kızıl Oda) çalıştı ve kitapevinin kafeteryasında ırkçılık, yabancı düşmanlığı, feminizmin ve sosyalizmin sorunlarını ele alan pek çok panel ve konferansın örgütlenmesine katkıda bulundu konuşmalar yaptı.

Çalıştığı kitapevinin kapanması üzerine Akdeniz Müzesi'nde çalışmaya başladı ve İsveç sol hareketlerinden "Arbetarmakt" (İşçi İktidarı) ile ilişki kurdu. Arbetarmakt'ı temsilen bazı panel, konferans ve gösterilere konuşmacı olarak katıldı.

İsveç'teki faaliyetlerinin yanı sıra Avrupa'nın değişik ülkelerinde düzenlenen tüm küreselleşme karşıtı gösterilere ve Dünya Sosyal Forumlarına katıldı. Buralarda pek çok kültürel gecenin örgütlenmesinde görev aldı.

Türkiye'ye döndükten sonra değişik çevrelerle temas kurdu ve işçi sınıfının siyasi birliğinin sağlanması, Kürt siyasi hare-

keti ile yakın dayanışma sürdürülmesi ve Marksizm'in solda yeniden canlı biçimde tartışılabilmesi konularına özel önem vermeye başladı.

Bu düşüncelerle temas kurduğu bir gurup arkadaşı ile birlikte siyasi bir çalışma içine girdi. Bu amaçla başlatılan İşçi sınıfının belleğinin tazelenmesi diye adlandırdıkları yayın faaliyetine girişti. Solda politik strateji tartışmalarına bir kapı aralayabilmek amacıyla arkadaşı Hayri Erol ile birlikte kaleme aldıkları "Türkiye'de İşçi Hareketleri-1" broşürünü yayınladı. Broşürün 2.kitabının yaklaşık 60 sayfasını yazdı, bitiremeden hastalığı nedeniyle çalışmalarına ara vermek zorunda kaldı.

Bunun yanında öğrencilik yılları ile THKO dönemine ilişkin anılarını ve küreselleşme karşıtı eylemleri ve hareketleri ele alan iki kitap daha yazıyordu. Hastalığı döneminde, bu iki kitap çalışmasının tamamlanıp yayınlanması görevini arkadaşı A. Tuncer Sümer'e verdi.

Bu kitap, öğrencilik yılları ile THKO dönemine ilişkin anılarından oluşan kitabıdır.

Gülay

“Ben de devrimci mücadeleye Orta Doğu Teknik Üniversitesi’nde başladım. 60’lı yılların ortalarında Orta Doğu Teknik Üniversitesi’nin Sosyalist Fikir Kulübü Üyesi olarak başladım. Şimdiye kadar en onur duyduğum örgütlerden birisidir Orta Doğu Teknik Üniversitesi’nin Sosyalist Fikir Kulübü. Orada Hüseyin İnan, Alpaslan Özdoğan, Sinan Cemgil, Taylan Özgür gibi arkadaşlarımla birlikte mücadele ettim. Bunların birçoğu bugün yaşamıyor biliyorsunuz. Anıları yaşasın!”

12 Mart dönemini yaşadım. Sevim Ablayla aynı cezaevinde Yıldırım Bölge’de yattık. Sonra ben Mamak Askeri Cezaevi’ne aktarıldım. Orası erkekler cezaeviydi. Ben erkekler cezaevinin tek kadın tutuklusuydum. Daha sonra 12 Eylül dönemi geldi. 12 Eylül’den sonra uzun bir süre kaçaklık, ondan sonra sürgün, şimdi Türkiye’ye dönüş süreci içerisindeyim.

Bütün bu süreç içerisinde çok acılar yaşadım. Ama benim için acıların acısı Deniz’in, Hüseyin’in, Yusuf’un idamıdır. Biz onların idamını engellemek için belli hazırlıklar yaptığımız sırada yakalandık. Ne yazık ki idamlarını cezaevinde, elimiz kolumuz bağlı, hiçbir şey yapmadan öğrenmek durumunda kaldık.

Bütün bunlara rağmen ben, hiçbir zaman umudumu kaybetmedim. Devrimci mücadeleye inancım daha da büyüdü. Çünkü bizim tarihsel olarak doğru olduğumuzu her geçen gün yeniden görüyorum. Biz, Vietnam Savaşı'na karşı çıkarken doğruyduk. Biz, Amerikan 6.filolarını protesto ederken doğruyduk. Biz, Irak Savaşı'na karşı çıkarken doğruyduk. Biz, Kürt Halkı'nın haklarını savunurken doğruyduk. Çok uzun bir doğrular listemiz var. Yanlışlarımız yok mu? Onlar da var. Onları düzeltmek boynumuzun borcudur. Ama doğrularımızı da her zaman tekrarlamak, yeniden vurgulamak durumundayız.

Bugün Türkiye'de yeni bir uyanış, yeni bir ayağa kalkış, başkaldırı var. Bu başkaldırıdan güzel şeyler çıkacağını umuyorum.”

30 Mayıs 2014

GÜLAY ÜNÜVAR (ÖZDEŞ)

Kadıköy Barış Manço Kültür Merkezi'nde “Eylül'ün Kadın Yüzleri” belgeselinin gösteriminden sonra kendini anlattığı konuşması.

